

Sylabus kurzu: *Státní maturita ČJ*

Výchozí úroveň studentů:

- znalost češtiny a literatury na úrovni maturitního ročníku
- všeobecné a humanitně zaměřené znalosti na úrovni střední školy

Cílová úroveň studentů:

- ovládání pravidel českého pravopisu a běžně se vyskytujících gramatických jevů
- porozumění textu, rozpoznání jeho charakteru a schopnost základního rozboru a porovnání informací z několika různých textů
- tvorba textu podle kritérií, za použití spisovného jazyka a dodržení kompozičních zásad
- schopnost ústně charakterizovat umělecký i neumělecký text
- znalost dějin literatury od počátků k dnešku a základní znalosti historických souvislostí v literárním vývoji
- orientace v materiálech nově sestavených pro státní maturity (pracovní listy, didaktické testy)

Doporučená literatura:

- CODLOVÁ, J. ed. *Státní maturita - přípravné testy: základní úroveň. Český jazyk*. Vyd. 1. Praha: Scio, 2011. [32] s.
- DOROVSKÁ, I. et al. *Maturita ČJ: základní úroveň*. Vyd. 1. Brno: Didaktis, ©2011. 88 s.
- kol. autorů: *Český jazyk pro střední školy*. Praha, vyšlo mnohokrát, např. 1998.
- STRAKOVÁ H.; KALANDRA F.: *Státní maturita z češtiny v testových otázkách a odpovědích*. Olomouc: Rubico, 2011.
- *Tvoje státní maturita ... Český jazyk a literatura*. Praha: Aletop Group, 2011- .

Obsah kurzu:

- upevnění znalosti gramatických jevů
- seznámení se základními slohovými útvary a stylistikou
- kultivace písemného projevu
- charakteristika uměleckých i neuměleckých textů
- utřídění znalostí dějin literatury a základní kulturně-historické souvislosti
- praktické procvičování písemného i ústního projevu

Ukončení kurzu:

- každý student, který absolvuje alespoň 70 % docházky, obdrží po skončení kurzu CERTIFIKÁT

Obsah kurzu:

Obsah kurzu vychází z požadavků zveřejněných v Katalogu požadavků zkoušek společné části maturitní zkoušky.

1) Didaktický test

Student:

- ovládá pravidla českého pravopisu
- provede slovotvornou a morfologickou analýzu slovního tvaru
 - určí slovnědruhovou platnost slova
 - rozliší funkčně/nefunkčně utvořené slovo
 - identifikuje v daném kontextu morfologicky chybný tvar slova a opraví ho
- pochopí význam pojmenování
 - posoudí vhodnost užití pojmenování v daném kontextu
 - odhadne význam pojmenování v daném kontextu i mimo něj
 - přiřadí k pojmenování v daném kontextu synonyma a antonyma
 - rozezná obrazné a neobrazné pojmenování
- provede syntaktickou analýzu věty a souvětí
 - ovládá větněčlenský rozbor věty a rozbor souvětí
 - posoudí jazykovou a stylovou vhodnost syntaktické výstavby textu a jeho částí
 - nalezne nedostatky a chyby ve výstavbě věty/souvětí a vybere nejvhodnější opravu (předložky, spojovací výrazy, slovosled aj.)
- prokáže porozumění celému textu i jeho částem
 - nalezne v textu požadované informace
 - vystihne hlavní myšlenku textu
 - oddělí informace podstatné od nepodstatných
 - odhadne autorskou strategii
 - rozliší komunikační funkce v textu (otázka, žádost, rada aj.)
 - rozezná vyjádření domněnky a různé míry pravděpodobnosti od faktického konstatování
 - rozezná autora, vypravěče / lyrický subjekt, postavy; postihne vztah mezi nimi a způsob, jak jsou textem vytvářeny
 - rozezná typy promluv (přímá řeč, nepřímá řeč, polopřímá řeč, neznačená přímá řeč)
 - rozezná vyprávěcí způsoby, rozliší monolog a dialog
 - identifikuje v textu námět, motiv, téma
 - postihne hlubší (symbolizující) rozměr situace konstruované textem
 - rozpozná v textu prvky manipulace, podbízivosti, laciného efektu apod.
 - identifikuje různé možné způsoby čtení a interpretace textu, odhalí eventuální dezinterpretaci textu
- rozezná základní charakter textu
 - určí funkce textu, případně rozezná funkci dominantní
 - posoudí funkčnost užitých jazykových prostředků
 - rozezná odborný, umělecký, publicistický, popř. jiný typ textu; nalezne a pojmenuje jazykové prostředky typické pro tyto typy textu
 - přiřadí text k funkčnímu stylu, slohovému útvaru, určí slohový postup
 - posoudí vztah mezi účastníky komunikační situace, způsob jeho realizace v textu a další faktory
 - komunikační situace (oficiálnost, veřejnost, mluvenost aj.)
 - přiřadí k uměleckému textu příslušný literární druh a žánr
 - rozliší prózu, poezii, lyrický, epický, lyrickoepický a dramatický text
 - identifikuje na základě textu charakteristické rysy literárních druhů a žánrů

- analyzuje výstavbu výpovědi a textu
 - posoudí textovou návaznost a aktuální členění výpovědi
 - posoudí celkovou výstavbu textu a identifikuje její případné nedostatky
 - rozpozná útvary a funkční prostředky užívané v textu (obecná čeština a další interdialekty, dialekt, knižní, archaické a expresivní jazykové prostředky aj.)
 - doplní podle smyslu vynechané části textu, odhadne pokračování textu nebo doplní jeho předcházející část, odhadne název textu
 - uspořádá části textu v souladu s textovou návazností
- porovná texty, rozpozná v jednom textu využití jiného textu
 - porovná informace z různých textů
 - dovede využít informací získaných v odborném textu k práci s jinými druhy textu
 - rozliší předmluvu, doslov, nadpis, poznámku aj. od vlastního textu
- orientuje se ve vývoji české a světové literatury
 - prokáže základní přehled o vývojovém kontextu české a světové literatury
 - identifikuje podle charakteristických rysů základní literární směry a hnutí
 - přiřadí text k příslušnému literárnímu směru
- uvědomuje si interdisciplinární souvislosti a orientuje se v nich
 - dovede využít při práci s různými druhy textu poznatků z jiných disciplín podstatných pro porozumění danému textu

2) Písemná práce

Student:

- vytvoří text podle zadaných kritérií
 - orientuje se v komunikační situaci vymezené zadáním písemné práce
 - zvolí formu písemného projevu adekvátní účelu textu
 - využije znalostí základních znaků funkčních stylů, slohových postupů a útvarů
 - respektuje slohotvorné činitele
 - využije informace z různých druhů textu
- dovede funkčně použít spisovný jazyk v písemném projevu
 - použije jazykové prostředky odpovídající komunikační situaci / slohovému útvaru
 - využívá znalostí jazykové normy a kodifikace
 - respektuje zásady jazykové kultury
- uplatňuje zásady kompoziční výstavby textu
 - vytvoří myšlenkově ucelený, strukturovaný a koherentní text

3) Ústní zkouška

Student:

- charakterizuje umělecký text
 - postihne základní charakteristické znaky textu
 - využije vědomostí získané přečtením díla, z něhož pochází umělecký text
 - při charakteristice textu využívá znalosti literárněhistorického kontextu
- charakterizuje neumělecký text
 - postihne základní charakteristické znaky textu
- formuluje výpovědi v souladu s jazykovými normami a se zásadami jazykové kultury

Důležité!!!!

Lektor může u některých témat doporučit samostudium. Je tím míněno doporučení a upozornění na témata, jejichž studium může být užitečné při vykonávání státní maturitní zkoušky. Informačními a literárními zdroji jsou v tomto případě seznamy publikací uvedené v doporučené literatuře.